

Konverents „Lõpu algus: 75 aastat massimõrvast Kloogal“

18. septembril 2019 kell 9.30–18:00
Patarei vangla (Kalaranna 28, Tallinn)

75 aasta eest lähenes II maailmasõda oma lõpule. Sõjaõnn oli pöördunud ja 1944. aasta hilissuveks oli Saksa armee sunnitud taganema paljudest okupeeritud maadest. 19. septembril 1944 pandi Klooga koonduslaagris toime massimõrv – enne Eestist lahkumist mõrvas SSi üksus jõhkralt ühe päevaga peaaegu kõik umbes 2000 laagris olnud juudi vangi. Kolme päeva pärast avastasid Kloogale jõudnud Punaarmee üksused tuleriidad ohvrite pooleldipõlenud surnukehadega. Mõne päeva pärast kutsuti Kloogale ka Moskvast Tallinna saadetud Nõukogude, Briti ja USA ajakirjanikud, kes algselt olid tulnud tutvuma sakslaste evakueerimisel Tallinna sadamasse maha jäetud Saksa relvastusega. Klooga oli üks esimesi holokausti mõrvapaiku, mis fotodel ja dokumentaalkaadritena jäädvustati.

Täna mälestavad Klooga massimõrva peamiselt muuseumides ja memoriaalides, sealhulgas Kloogal ja ka Iisraelis Yad Vashemis talletatud ja eksponeeritud esemed, dokumendid, fotod ja kroonikakaadrid, kuid Klooga massimõrv väärib ka avaramat ja põhjalikumat käsitlust. Konverentsi eesmärgiks on uurida Klooga massimõrva Eesti ja Euroopa II maailmasõja ajaloo kontekstis ning teavitada sellest ka laiemat avalikkust. Konverents toimub endise Patarei vangla ruumides, mis oli lõpu alguse paigaks ka sadadele holokausti ohvritele. Konverentsile järgneval päeval mälestatakse massimõrva ohvreid Kloogal.

Kava

09:30 – 10:00	Registreerimine
10:00 – 10:15	Konverentsi avamine ja tervitussõnavõttud Urmas Reinsalu , Eesti Vabariigi välisminister Meelis Maripuu , PhD, Eesti Mälu Instituudi juhatuse liige
10:15 – 10:30	Dokumentaalkaadrite vaatamine ja leinaminut
10:30 - 11:00	Avakõne Cecilie Felicia Stokholm Banke , PhD, Taani Rahvusvaheliste Suhete Instituut

11:00 – 12:30

Ettekanded ja arutelu „Kuidas Kloogast on saanud sümbol?“

[Olev Liivik](#), PhD, Eesti Mälu Instituut: „Klooga memoriaali rajamine ja arendamine“

[Michael Tal](#), Yad Vashem, Israel: „Miks Holokausti ajaloo muuseum Yad Vashemis algab Klooga massimõrvaga? – Isiklik lugu massimõrva taustal“

Arutelu

[Malle Talvet-Mustonen](#), IHRA Eesti delegatsiooni juht

[Cecilie Felicia Stokholm Banke](#)

[Olev Liivik](#)

[Michael Tal](#)

Moderator: [Neeme Raud](#)

12:30 – 13:30

Lõuna

13:30 – 14:30

Ekskursioon Patarei vanglas

14:30 – 16:30

Ettekanded ja arutelu „Kaunas, Tallinn, Klooga, Lapimaa: holokaust Kirde-Euroopas“

[Arūnas Bubnys](#), PhD, Leedu Genotsiidi ja Vastupanuliikumise Uurimiskeskus: „Leedu juudid Kloogal 1943–1944“

[Oula Silvennoinen](#), PhD, Soome Akadeemia uurimisstipendiaat: „Einsatzkommando Finnland: Soome ja holokaust“

[Mathias Orjekh](#), MA, Shoah' Memoriaal, Prantsusmaa: „Konvoi nr. 73 Eestis“

Arutelu

[Arūnas Bubnys](#)

[Oula Silvennoinen](#)

[Mathias Orjekh](#)

[Meelis Maripuu](#)

Moderator: [Neeme Raud](#)

16:30 – 17:00

Lõppsõna

17:00 – 18:00

Eesti Mälu Instituudi vastuvõtt

Konverents peetakse inglise ja eesti keeles, arutelud inglise keeles. Kõigil ettekannetel on sünkroontõlge.